

Rigsdagstidende.

1858. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 155.

Tiende Session.

41de Møde.

Mandagen den 29de November Kl. 7 Aften.

(Fortsat.)

Billiseh (fortsat): Jeg indseer ikke, hvorfor nogen Minister, naar Loven engang er givet, og det engang er bestemt, at Bøndergodset i alt Fald ved Fæstledighed skal sælges, skulde være saa ubillig mod vedkommende Fæster eller Leier, at han vilde sætte en uforholdsmæssig Pris paa Eiendommen, blot for at forhale Afhændelsen i en ofte dog kun meget kort Tid, da det ikke vil staae i Ministerens Magt at forhale den længere, end til Fæstledighed indtræder; men dertil kommer endnu, at jeg mener, at naar Ministeren efter mit Forslag skal bestemme den Sum, hvorfor Bøndergodset maa sælges, saa skal han staae til Ansvar for, ikke alene at han paaseer Stiftelsernes Løb, men ogsaa for, at han sætter Prisen efter saadanne Billighedshensyn, at han derved kan befordre, at Lovens Hensigt opnaaes; men dette Ansvar tage vi aldeles fra Ministeren ved at overlade Bestemmelsen af Prisen til Taxationsmændene. Naar Taxationen engang er foretaget, saa er Ministeren bunden ved Taxationen, han har ikke engang efter Lovforslagets Ord Ret til at fordrø en Overtaxation, thi Lovforslaget giver ham kun denne Ret i det Tilfælde, at en af Parterne fordrer det. Efter Ordene kan Ministeren stricte ikke proprio motu fordrø, at Overtaxation skal finde Sted; men om han endog har denne Ret, saa, naar Overtaxation har fundet Sted, og, om han end finder, at Taxationen er nok saa ubillig for vedkommende Stiftelse,

ere Hænderne bundne paa ham; naar vedkommende Fæster eller Bruger vil kjøbe Gaarden eller Huset for den Pris, som er fastsat i Taxationsforretningen, saa har Ministeren intet Middel til at modsætte sig det, og han kan altsaa i saa Henseende ikke have noget Ansvar. Man vil maaskee sige, at Staten med Hensyn til de her omhandlede Stiftelser har en større Ret til at disponere over deres Gods end over det private Fæstegods, men det troer jeg ikke, at man egentlig med Rette kan sige. Staten er ikke Eier af Godset, det er vedkommende Stiftelser paa deres Vegne, som ifølge Fundatser og Bestemmelser skulle nyde Godt af Stiftelsernes Indtægter; Staten er kun Formynder for disse Stiftelser, og Forholdet er i mange Tilfælde det, at Staten paa vedkommende Fundators Begjæring har overtaget det Hverv at forsvare og beskytte disse Stiftelser i deres Rettigheder. Den Pligt, som Staten derved har paataget sig, kan umulig føre til, at Staten selv kan tiltage sig den Ret at frænte de Rettigheder, som den netop har paataget sig at beskytte. Naar vedkommende Fæster eller Bruger selv skal udnævne den ene Taxationsmand, kan det befrygtes, at Stiftelserne derved kunde forurettes, saa vi derved ville komme til at tage en Bestemmelse til Fordeel for vedkommende Fæster eller Brugere, der ikke har den mindste Ret eller kan gjøre nogen anden Fordring paa Gaarden end den, som Fæstecontracten giver ham, en Bestemmelse, som kan blive de andre Vedkommende til Skade, og disse andre Vedkommende, hvis ubestridelige Ret saaledes kan fræntes, ere ofte Folk, som ere langt mere trængende til at nyde Godt af Stiftelsernes Indtægter end Fæsterne; det er i Regelen fattige gamle Folk,